

Տարեկան գինն է 10 ռուբլի։
 Վեց ամսուանը՝ 5 ռ., երեք ամսուանը՝ 3 ռ., ամիսը 1 ռ.
 Առանձին համարներով խրաբանչիրը 5 կոտքէկ։
 Խմբագրատունը բաց է ամեն օր բացի կիւրակէ եւ տօն օրերից
 առաօտեան 11—2 ժամը կւօրից իւտ,

Օտարաբազարցիք զիմում են ուղարկի Խմբագրութեան հետեւակ հասէդով. — Вс ред. газеты «Мегу Айастани», в Тифлисе, կամ Redaction de «Meghou Haïastani», à Tiflis. (Caucase).

«ՄԵՂՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ» ԼՐԱԳՐԻՆ
Կարելի է յուլիսի 1-ից ստորագրվել
**ԿԻՍԱՄԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱ-
ԿՈՎ,**
ԿԵՐ ՏԱՐԱՎԱՐ ՀԵՏԱ 5 ԹՕՅԵԼԻ

ԿԵՍ ՏԱՐՈՒԱԾ ԳԻՆՆԵ 5 ՌՈՒԲԵԼԻ.
Ստորագրվել կարելի է Խմբագրա-
տանն և պ. Հահվերդովի լրագրական
գործակալութեան գրասենեակում:

Խմբագրութիւնս խնդրում
է այն բաժանորդներից, որոնք
դեռ ևս չեն վճարած լրագ-
րիս տարեկան բաժանոր-
դագինը, շտապեն փութով
հասցնել այս խմբագրու-
թեանս:

Աւառնարանների առթիւ.
Ներքին Տեսութիւն . — Օդի
մաքրելը և միզգացնելը . — Թղթակցու-
թիւն Կ. Պօլից.
Քաղաքական
լրաբեր.
Մանր լուրեր
Խառն լուրեր
Խմբագրութեան պատասխանիք,
Ցայտարարութիւններ
Քանասիրական . — Մատենախո-
սութիւն.

ԹԻՖԼԻՍ, 26 ՅՈՒՆԻՍԻ 1884 թ.

Սենք մեր մի յօդուածում մեր
ուսումնարանների վիճակի մասին
յայտնելէինք այն միտքը, թէ նոցա
յառաջադիմութեան արգելքներից
մէկն էլ այն է, որ նոցա մէջ անընդ-
հատ փոփոխութիւնք լինում էն գոր-
ծող անձանց և որովհետեւ նոքա
չունին և հասաւատ ու որոշ ծրաւ
գիրներ էլ, ուստի և իւրաքանչիւր

ԲԱՆԱԿԱՐԱԿԱՆ

ՄԱՏԵՆԱԿՈՍՈՒԹԻՒՆ. 42
ԲՈՆԻ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ԼԵՀԱՍՏԱ-
ՆԻ ԸՆԴ ԵԿԵՂԵՑԻՈԵՆ ՀՌՈՎՄԱՅ. 43
Ժամանակակից Յիշատակա-
ռանը.

Ե. Ա. Պետրոսյան.
1884

Մենք տեսանք որ Նիկօլի ձեռնադը
լութիւնից անմիջապէս յետոյ հայ ժո-
ղովուրդը երկպառակեցաւ, ձշմարիտ է,
եղաւ ժամանակ, որ Նիկօլը կ. Պօլում
ներդութիւն իմադրեց կաթուղթիկոսից և
օրհնութեան թղթերով վերադարձաւ
լրվով, հաշտուեցաւ ժողովրդի հետ,
բայց այդ հաշտութիւնը երկար չը տե-
սեց, և չէր էլ կարող տնել, ի հարկէ, ի
չնորհս ճիզուիտաց, որոց նշանաբանով

*) Տես «ԵՐԵՎԱՆ» № 56.

СВЯТО

Խմբագրութեանս ուղածած թէ յօդուածները եւ թէ նամակները
պէտք է պարզ գրուած լինին գրովի ստորագրութեամբ եւ հասցէով։
Խմբագրութիւնը կարող է փոփոխել, ուղղել եւ կրծատել յօդուած-
ները։ Խմբագրութիւնը իւր վերայ չէ առնում յետ ուղարկել յօ-
դուածները եւ պահում է երկու ամիս մինչեւ ցանանց։

Յայտարարութիւնների համար վճարում են ամեն մի բառին Զ կոպ։
Յայտարարութիւնները ընդունվում են հայերէն եւ օտար լեզուներով։
Յայտարարութիւններ ընդունվում են Խ.Քաղղաքատանը, Ակովկաս.
Հիւրանոցի տակ պ. Տէր-Յովսէփեանի ծխախոտի խանութում են
պ. Շահվերդեանի պավիլիօնում։

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՕԴԻ ՄԱՔՐԵԼԸ ԵՒ ՄԵՂՄԱՑՆԵԼԸ

Մի առած կայ թէ՝ «մինչև դա
նակը ոսկրին ըլ հասնի, մարդս խելչ
քի չե գալ»: Մի ուրիշ առած էլ
կայ, որ ասում է՝ «մինչև երեխան
լաց ըլ լինի, մայրը ծիծ չի տալ»:
Այս առածների միտքը միանման է
թէ մեր քաղաքում, թէ ուրիշ
քաղաքներում, որոց բնակիչների մեջ
մասի զարգացողական աստիճանը շաս-
աւելի բարձր չէ մեր քաղաքացիների
զարգացողութիւնից, այս կամ
այն տարաբաղդութեանց մասին այն

ժամանակին են հոգս տանել սկսում
երբ բանը բանից անցկացած է ին-
նումն երբ վատանդը ոչ թէ միայն ըս-
պառնացած է լինում այլ ժողո-
վուրդը վեստուելուց յետոյ նոր ախ-
ու վախ է անում: Օրինակ՝ լրագիր-
ներից իմանում ենք, որ Երևանում
գետակները վեստ են հասցնում լը-
նակիներին, երբ մեծ ողողմունք են
լինում: Նոյնպէս լրագիրներից գի-
տենք, որ Վզլար քաղաքում ել-
լու թերեգ գետն է ահազին վեստ հասց-
նում նոցա այլիներին: Բացի այդ
երկու իմ բերած օրինակները, կա-
րելի է ասել, որ համարեա թէ շատ
տեղերում՝ մեծ և փոքր քաղաք-
ներում նշանաւոր պահասութիւն-
ներ կան, նոյն իսկ ի վեստ բնակիչ-
ներին, բայց դարձեալ շատ տարի-
ներ են անցնում: Շատ անգամ ըր-
անակիները վեստում և էլի խել-
քի չեն գալիս և վատանդի առաջը-
չեն առնում, գոնե, տաղագայ սերուն-

թին պատահմունքներից ազատելու:
Բացի այն, որ առողջապահական
գիտութիւնը միշտ քարողումէ թէ
հարկաւոր է, որ մարդս իւր մարդի-
նը մնքուր պահէ, բաղանիք գնայ
(կամ լուացուի) ամիսը մի կամ եր-
կու անգամ փոխէ. Ճերմակեղչները
շորերը կերակուրը և խմելիքը առող-
ջարար լինին, օդը մաքուր, և այն
և այլն, մենք ինքներս էլ մեր ան-
ձին վերայ այդ բաները շատ անգամ
փորձած ունինք, բայց դարձեալ
չենք կատարում դարձեալ խելքի
չենք գալիս, ի վւաս մեր անձին: Ոչ
թէ մի անգամ տասը անգամ այլ
թէ հարիւր անգամ էլ, որ կրկնես
և ասես, դարձեալ անսովոր մարդը
չի անի այն, ինչ որ սովոր չէ. չի
կատարի քո քարոզած առողջապա-
հական պահանջներդ: Մարդս պէտք
է որ այդ բաները մանկութիւնից
սովորած և ընտելացած լինի, որ-
պէս զի մեծանալով շարունակէ իւր
սովորութիւնը կամ թէ մարդս
պէտք է իւր երիտասարդութեան ժա-
մանակ ուրիշ աւելի լուսաւորեալ
աշխարհ և քաղաք գնացած լինի և
այնտեղ նոր լաւ-լաւ բաներ սովո-
րած լինի, որ կարողանայ իւր հա-
սակ ստացած ժամանակն էլ շարու-
նակել: Հէնց այս պատճառով, մենք
պարտական ենք, մեր ուսումնարան-
ներում, մանաւանդ գիւղական ու-
սումնարաններում, մանուկներին սո-
վորեցնել թէ' խօսքով, թէ' օրինա-
կով մաքրութեանը և ուրիշ ա-
ռողջապահական կանոններին, որ-
քան հնարաւոր է առանց փոփոխե-
ու նոցա հագուստը և առանց ա-
ռելութիւն ձգելու մանուկների սըր-
ուերը դէպի իւրեանց ծնողները:

— Փողովրդական ցուցերը, բողոք ու
պառնալիքները կատաղացնում էին
ոյցը և դաւաճան Նիկօլին, որ այդպիսի
է պքերում չէր խղճահարվում նա և
ազմիլ «երբեմն գունդ զօրաց և պա-
ռապարեալ ի նոսա՝ պատրաստական
ամճն ցուցանէր զօրութեամբ վանել
զօրութիւն» (Եր. 157):

Այդպիսի ժամանակ դարձեալ առաջ ին նետուում ժողովրդի կեղծ բարե-ամները և նրա կողմը տաշում «զի մի ացեմք ի վերաց մեր զբարկութիւն ժո-ովրդեանն» (Եր. 47) ասում է այդ ցա-ալի կատակերգութեան և դրամայի վաստոր ուշարարն ու բեմայարդարը, իդու ճիղուիտը: Իսկ երբ Նիկոլը Հը-ովմումն էր և հայ ժողովուրդը կառա-արվում էր նրա փոխանորդի ձեռքով, իշեալ ցաւալի տեսարանները փողոցից կեղեցւոյ մէջն էին փոխադրվում, վասն ի Նիկոլի փոխանորդը «յանժոյժ ցա-ան իւրում եկեղեցւոջ և առ սեղանով այնոյէր զքահանայս և զաշակերտս յա-ագս չնչին իրաց և գաւազանաւս յոր ենոյր վասն կաղութեան՝ հարկանէր նոսա» (Եր. 207), և այլն և այլն և այլն:

